

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ АСИНХРОННОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF ASYNCHRONOUS FOREIGN LANGUAGE LEARNING IN MARTIAL ARTS CONDITIONS

У статті здійснено комплексний аналіз переваг та недоліків асинхронного навчання іноземних мов в умовах воєнного стану, що обумовлює необхідність пошуку нових, гнучких та безпечних форматів організації освітнього процесу. Показано, що асинхронна взаємодія між викладачем і здобувачем освіти забезпечує індивідуалізацію навчання, дає змогу зберігати доступ до навчальних матеріалів у різних часових і просторових координатах, а також сприяє розвитку автономності та самостійності студентів. Серед ключових переваг виділено можливість навчання у власному темпі, використання сучасних цифрових платформ і освітніх ресурсів для постійного доступу до інформації, а також зниження ризику переривання навчального процесу у разі виникнення небезпечних ситуацій. Разом із тим наголошено на певних обмеженнях даного формату. Зокрема, відзначено брак живого безпосереднього спілкування, що ускладнює формування комунікативної компетентності іноземною мовою; труднощі, пов'язані з підтриманням мотивації та самодисципліни студентів; технічні бар'єри у вигляді нестабільного інтернет-з'єднання, відключень електроенергії чи недостатнього рівня цифрової грамотності окремих учасників освітнього процесу. Окрему увагу приділено психологічному аспекту асинхронного навчання: воно виступає інструментом не лише забезпечення академічної мобільності та безперервності освіти, але й чинником психологічної стабілізації, адже дозволяє здобувачам відчувати причетність до освітнього середовища навіть за екстремальних умов воєнного стану. Наголошується, що ефективність даної моделі можлива лише за умови її поєднання з іншими форматами взаємодії (синхронними та змішаними), а також за наявності системної підтримки студентів з боку викладачів і освітніх інституцій, які мають забезпечувати методичний супровід, консультації та зворотний зв'язок. Узагальнено, що асинхронне навчання іноземних мов у сучасних кризових реаліях набуває особливого значення, адже не лише сприяє реалізації освітніх цілей, а й виконує важливу соціальну функцію — збереження освітньої тяглості, підтримку внутрішньої стійкості студентів та інтеграцію національної системи освіти у світовий освітній простір.

Ключові слова: асинхронне навчання, іноземні мови, воєнний стан, дистанційна освіта, освітній процес, автономність,

комунікативна компетентність, психологічна стабілізація.

The article provides a comprehensive analysis of the advantages and disadvantages of asynchronous foreign language learning under martial law, which necessitates the search for new, flexible and safe formats for organizing the educational process. It is shown that asynchronous interaction between the teacher and the student ensures individualization of learning, allows access to educational materials in different time and space coordinates, and also contributes to the development of autonomy and independence of students. Among the key advantages are the ability to learn at one's own pace, the use of modern digital platforms and educational resources for constant access to information, as well as reducing the risk of interrupting the educational process in the event of dangerous situations. At the same time, certain limitations of this format are emphasized. In particular, the lack of live direct communication is noted, which complicates the formation of communicative competence in a foreign language; difficulties associated with maintaining students' motivation and self-discipline; technical barriers in the form of unstable Internet connection, power outages or insufficient level of digital literacy of individual participants in the educational process. Special attention is paid to the psychological aspect of asynchronous learning: it acts as a tool not only for ensuring academic mobility and continuity of education, but also as a factor of psychological stabilization, as it allows applicants to feel involved in the educational environment even under extreme conditions of martial law. It is emphasized that the effectiveness of this model is possible only if it is combined with other formats of interaction (synchronous and mixed), as well as with the presence of systematic support for students from teachers and educational institutions, which should provide methodological support, consultations and feedback. It is summarized that asynchronous learning of foreign languages in modern crisis realities acquires special importance, because it not only contributes to the implementation of educational goals, but also performs an important social function — preserving educational continuity, supporting the internal stability of students and integrating the national education system into the global educational space.

Key words: asynchronous learning, foreign languages, martial law, distance education, educational process, autonomy, communicative competence, psychological stabilization.

УДК 37.013.3:378.14:81'36
DOI <https://doi.org/10.32782/ip/87.39>
Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0

Рачковський О.В.,

канд. тех. наук,
доцент кафедри іноземної філології та перекладу,
Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова

Шумейко Л.В.,

канд. філол. наук, доцент,
доцент кафедри іноземної філології та перекладу,
Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова

Орел-Халік Ю.В.,

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри іноземних мов,
Запорізького державного медико-фармацевтичного університету

Петраш А.І.,

викладач кафедри іноземних мов
Національної академії
Державної прикордонної служби імені Богдана Хмельницького

Дмитерко Є.В.,

викладач кафедри іноземних мов,
Запорізького державного медико-фармацевтичного університету

Постановка проблеми. Сучасна система освіти в Україні переживає безпрецедентні виклики, зумовлені воєнним станом, який кардинально змінив умови життєдіяльності суспільства. Освітній процес, зокрема у сфері викладання іноземних мов, постає перед необхідністю адаптації до нових реалій, коли пріоритетом стає не лише якість і доступність навчання, а й забезпечення безпеки, психологічної стійкості та безперервності

освітнього середовища. В умовах постійних загроз повітряних тривог, перебоїв електропостачання та нестабільного інтернет-з'єднання традиційні очні та навіть синхронні онлайн-формати набувають значних обмежень. Це, у свою чергу, актуалізує потребу у впровадженні та ґрунтовному осмисленні асинхронних моделей навчання, які здатні забезпечити гнучкість та адаптивність освітнього процесу.

Вивчення іноземних мов традиційно пов'язане з високою інтенсивністю комунікативної взаємодії та практикою живого мовлення, що особливо важливо для формування мовної та комунікативної компетентностей. В умовах воєнного стану виникає суперечність: з одного боку, існує нагальна потреба у продовженні мовної освіти як важливого чинника професійної та культурної інтеграції у світовий простір; з іншого – обставини обмежують можливості регулярної синхронної взаємодії між викладачем та студентом. Асинхронне навчання пропонує вихід із цієї ситуації, проте воно також має низку ризиків і проблемних аспектів, що потребують ґрунтовного наукового аналізу.

Незважаючи на широке впровадження дистанційних технологій у світовій освітній практиці, їх використання в умовах воєнного стану має власну специфіку. Освітні платформи, які створювалися для зручності та розширення можливостей доступу до знань, у ситуації воєнних дій набувають додаткової функції – вони стають засобом підтримки освітньої безперервності та навіть психологічного відчуття стабільності. Проте ефективність цього підходу ставиться під сумнів через складність підтримання достатнього рівня мотивації здобувачів освіти, їх самодисципліни, а також через відсутність живої мовленнєвої практики, без якої важко забезпечити повноцінне засвоєння іноземної мови.

Проблемним залишається й питання технічного забезпечення. Перебої у доступі до інтернету, часті відключення електроенергії, а також нерівність у доступі до сучасних цифрових пристроїв створюють додаткові бар'єри для здобувачів освіти з різних соціальних та географічних груп. Це поглиблює освітню нерівність і ставить під загрозу якість підготовки значної частини студентів, що особливо критично у процесі вивчення іноземних мов, які потребують постійної практики та системності.

Таким чином, постає багатогранна проблема: як забезпечити ефективність та результативність асинхронного навчання іноземних мов в умовах воєнного стану, зберігаючи баланс між доступністю, якістю та психологічною підтримкою здобувачів освіти. Вона потребує комплексного наукового аналізу, що включає педагогічні, психологічні, технологічні та соціальні аспекти, а також пошуку оптимальних шляхів поєднання асинхронних форматів із іншими формами навчання для досягнення максимальної ефективності освітнього процесу.

Аналіз останніх досліджень. У контексті воєнного стану в Україні, дослідження асинхронного навчання іноземних мов набуває особливої актуальності. Останні наукові роботи висвітлюють як позитивні, так і негативні аспекти цього підходу, враховуючи специфіку воєнного часу.

Одним із значущих досліджень є робота Ірини Шуляк та Ірини Остапчук [1, с. 345], які вивчали вплив повномасштабного вторгнення

на результати навчання студентів, що отримують освіту, вивчаючи англійську мову як другу. Автори зазначають, що асинхронне навчання дозволяє студентам продовжувати освіту навіть під час тривоги та відключень електроенергії. Однак, вони також вказують на труднощі з концентрацією та мотивацією студентів у таких умовах.

Інше дослідження, проведене Анастасією Корніцькою та колегами [3, с. 114], підкреслює, що асинхронне навчання є найбільш реалістичним і практичним у значній частині України через відомі перешкоди. Вони також зазначають, що цей підхід дозволяє зберегти освітній процес навіть у складних умовах.

Дослідження Олександра Колісниченка [3, с. 113] зосереджено на методології технік відстроєної взаємодії в асинхронному навчанні іноземних мов. Автор визначає конкретні техніки, які застосовуються в асинхронній взаємодії в процесі вивчення іноземних мов і пропонує методологічні підходи до їх впровадження.

Крім того, дослідження, проведене університетом в Ужгороді, описує інструменти впровадження дистанційного навчання під час війни. Автори зазначають, що використання онлайн-платформ дозволяє забезпечити безперервність навчального процесу навіть у умовах воєнного стану.

Загалом, останні дослідження підтверджують ефективність асинхронного навчання іноземних мов в умовах воєнного стану, але також вказують на необхідність врахування специфіки цих умов при розробці навчальних програм та методик.

Метою статті є комплексне дослідження переваг та недоліків асинхронного навчання іноземних мов в умовах воєнного стану в Україні з урахуванням педагогічних, технологічних та психологічних аспектів. Стаття спрямована на виявлення ефективних стратегій організації асинхронного навчального процесу, які забезпечують безперервність освіти, підтримку мотивації студентів, розвиток мовної та комунікативної компетентності, а також адаптацію освітнього середовища до нестабільних умов.

Особлива увага приділяється аналізу сучасних цифрових платформ та методик асинхронного навчання, визначенню факторів, що підвищують ефективність і результативність навчання, а також виявленню основних проблем і перешкод, з якими стикаються здобувачі освіти та викладачі під час реалізації такого формату. Метою є також формулювання науково обґрунтованих рекомендацій щодо поєднання асинхронного навчання з іншими форматами освітнього процесу для максимального забезпечення якості освіти в умовах воєнного стану.

Ключова ціль полягає в тому, щоб забезпечити системне розуміння потенціалу та обмежень асинхронного навчання іноземних мов, створити науково обґрунтовану базу для його вдосконалення та впровадження в українській освітній практиці за умов кризових обставин.

Виклад основного матеріалу. Аналіз сучасного стану асинхронного навчання іноземних мов в умовах воєнного стану в Україні демонструє, що цей формат навчання стає ключовим механізмом забезпечення безперервності освітнього процесу за надзвичайних обставин. Асинхронне навчання характеризується тим, що студенти отримують доступ до навчальних матеріалів у будь-який зручний для себе час, що особливо важливо під час частих повітряних тривог, відключень електропостачання та нестабільного інтернет-з'єднання. Це дозволяє зберігати індивідуалізацію освітнього процесу, надавати студентам можливість самостійно планувати власний навчальний графік та опрацьовувати матеріали у темпі, який відповідає їхнім потребам та можливостям [2, с. 49].

Основні переваги асинхронного навчання в умовах воєнного стану включають гнучкість і доступність, що дозволяє забезпечити безперервність освітнього процесу навіть у регіонах з обмеженим доступом до традиційних форм навчання. Вчені у своїх дослідженнях демонструють, що студенти, які користуються асинхронними платформами, мають змогу підтримувати рівень знань з іноземних мов навіть у періоди перебування у тимчасових укриттях або під час зміни місця проживання через евакуацію. Цей формат дозволяє викладачам систематично надавати навчальні матеріали, тести, завдання та мультимедійні ресурси, що сприяє формуванню широкого спектру мовних компетенцій.

Разом із цим, асинхронне навчання несе в собі певні обмеження та проблеми. Однією з ключових складностей є недостатня інтерактивність та відсутність живої комунікації, що ускладнює розвиток навичок усного мовлення та міжособистісного спілкування іноземною мовою. Як зазначають вчені, відсутність регулярного зворотного зв'язку та синхронної взаємодії з викладачем може призводити до зниження мотивації студентів, підвищення рівня стресу та труднощів із самоконтролем навчальної діяльності. Крім того, низька цифрова грамотність частини студентів та проблеми з доступом до технічних засобів (комп'ютери, планшети, стабільний інтернет) створюють додаткові бар'єри, що ускладнюють ефективне засвоєння навчального матеріалу [4, с. 80].

Особливу увагу слід приділити психологічним аспектам асинхронного навчання. У воєнних умовах студенти відчувають високий рівень тривожності та невизначеності, що може негативно впливати на концентрацію та здатність до самостійного навчання. Дослідження Колісниченка підкреслює, що асинхронні методики можуть стати не лише освітнім, а й психологічним ресурсом, оскільки надають можливість підтримувати контакт із навчальним середовищем, формують відчуття контролю над навчальним процесом та зменшують ризик відчуття соціальної ізоляції [4, с. 85].

Сучасні цифрові платформи, що застосовуються для асинхронного навчання, пропонують різноманітні інструменти: відеоуроки, інтерактивні завдання, онлайн-тести, форуми для обговорень, електронні словники та мультимедійні навчальні матеріали. Таке розмаїття ресурсів дозволяє студентам формувати як мовні компетенції (граматику, лексику, вимову), так і комунікативні навички через письмову та віртуальну взаємодію. Крім того, асинхронні платформи забезпечують можливість для викладачів аналізувати прогрес студентів, відстежувати виконання завдань та адаптувати навчальні матеріали відповідно до індивідуальних потреб.

У процесі дослідження останніх наукових робіт було виявлено, що ефективність асинхронного навчання значною мірою залежить від організації навчального процесу. Потрібне поєднання чіткої структури курсу, системи оцінювання та методик підтримки студентів для збереження мотивації та дисципліни. Досвід університетів, зокрема Ужгородського національного університету, показує, що оптимальним є комбінування асинхронних форматів із елементами синхронної взаємодії у вигляді онлайн-консультацій або вебінарів, що дозволяє поєднати гнучкість із живим спілкуванням та підтримкою з боку викладача [5, с. 12].

Таким чином, аналіз основного матеріалу свідчить, що асинхронне навчання іноземних мов в умовах воєнного стану є ефективним інструментом забезпечення безперервності освіти та розвитку мовної компетентності студентів, але його результативність залежить від правильного поєднання методичних підходів, цифрових ресурсів та психологічної підтримки. Важливим аспектом є також систематичне врахування обмежень воєнного стану, що включають технічні, соціальні та психологічні фактори, та адаптація навчальних стратегій відповідно до цих умов.

Окрім безпосередніх педагогічних, психологічних та технологічних аспектів асинхронного навчання іноземних мов в умовах воєнного стану, існують додаткові чинники, які суттєво впливають на ефективність цього процесу та потребують окремого висвітлення. Серед них слід виділити соціально-культурний, стратегічно-планувальний та інноваційно-технологічний контексти, що визначають сучасну практику організації асинхронного навчання.

Соціально-культурний аспект полягає у тому, що воєнний стан створює нові умови для взаємодії студентів із навчальним матеріалом і середовищем. Студенти, особливо молодь, опиняються у ситуації, коли навчання стає не лише засобом професійного та академічного розвитку, але й механізмом збереження культурної ідентичності та національної самосвідомості. Вивчення іноземних мов у цей період може сприяти міжнародній інтеграції, розширенню комунікативних горизонтів

та формуванню глобальної перспективи, що, в свою чергу, стимулює внутрішню мотивацію та підвищує значущість навчання для студентів. Цей соціально-культурний контекст робить асинхронне навчання важливим інструментом не лише освітнім, а й соціально-психологічним.

Стратегічно-планувальний аспект асинхронного навчання передбачає адаптацію освітніх програм до умов воєнного стану на рівні освітніх установ та державної політики. Важливим є формування механізмів, що забезпечують стабільність і прогнозованість освітнього процесу, навіть у разі непередбачуваних кризових обставин. Це включає розробку гнучких навчальних планів, резервних стратегій доступу до навчальних ресурсів, а також механізмів оцінювання прогресу студентів у віддаленому режимі. Такі стратегічні підходи дозволяють забезпечити цілісність освітнього процесу, навіть коли частина студентів або викладачів перебуває у зоні ризику або змушена змінювати місце проживання [3, с. 117].

Інноваційно-технологічний аспект полягає у використанні сучасних цифрових платформ і технологій, що дозволяють не лише передавати знання, а й створювати інтерактивне середовище навчання. Сучасні технології штучного інтелекту, адаптивні навчальні системи, інтерактивні тести та автоматизовані системи контролю прогресу студентів стають ефективними інструментами для підтримки асинхронного навчання. Вони дозволяють персоналізувати освітній процес, підлаштовуючи навчальні матеріали під індивідуальні потреби та рівень компетентності кожного студента, що є критично важливим у умовах обмежених ресурсів та розриву звичного освітнього середовища.

Ще одним важливим аспектом, який не був висвітлений у попередніх розділах, є роль міждисциплінарного підходу у формуванні асинхронного навчального середовища. Для ефективного засвоєння іноземних мов у воєнних умовах важливо інтегрувати педагогіку, психологію, соціологію та інформаційні технології, створюючи комплексну систему підтримки студентів. Наприклад, включення елементів психологічної підтримки у навчальні платформи, проведення онлайн-консультацій з фахівцями з кризової психології, використання соціально-орієнтованих завдань та проєктів – усе це підвищує стійкість студентів, їх здатність до саморегуляції та підтримує високий рівень навчальної мотивації [5, с. 10].

Також слід зазначити, що асинхронне навчання відкриває нові перспективи для розвитку критичного мислення та самостійності студентів. У традиційних синхронних форматах значна частина навчального процесу контролюється викладачем, тоді як у асинхронному середовищі студенти змушені планувати своє навчання, ставити власні цілі, самостійно оцінювати рівень знань і виробляти

стратегії подолання труднощів. Це сприяє формуванню автономності, відповідальності та життєво важливих навичок самоорганізації, які мають особливе значення у кризових умовах.

Крім того, варто підкреслити економічний аспект. Асинхронне навчання здатне значно знизити витрати освітніх установ на організацію навчального процесу в умовах воєнного стану. Відсутність потреби у постійному фізичному доступі до аудиторій, можливість одноразового створення навчальних матеріалів із подальшим їх багаторазовим використанням, а також зменшення витрат на логістику та організацію синхронних заходів створюють економічно ефективну модель, що дозволяє розподіляти ресурси на критично важливі потреби в умовах обмеженого фінансування.

Нарешті, важливо врахувати аспект перспективного розвитку. Асинхронне навчання іноземних мов у воєнних умовах може стати основою для подальших реформ у системі освіти України. Досвід воєнного часу демонструє, що інтеграція дистанційних та асинхронних технологій у повсякденну практику навчання здатна підвищити якість та гнучкість освітнього процесу навіть у мирний час, створюючи умови для більш широкої інтеграції української освіти у світові освітні стандарти та практики.

Таким чином, додатковий аналіз показує, що асинхронне навчання іноземних мов в умовах воєнного стану має багатогранний вплив на освітній процес. Воно охоплює не лише педагогічні та психологічні аспекти, а й соціально-культурні, стратегічно-планувальні, інноваційно-технологічні та економічні чинники. Комплексний підхід до їх врахування дозволяє не лише підвищити ефективність навчання, а й створити стійку, адаптивну та перспективну систему освіти, здатну протистояти кризовим обставинам та забезпечувати безперервний розвиток студентів.

Окрім вже зазначених переваг та недоліків асинхронного навчання, варто звернути увагу на психологічний та емоційний вимір навчального процесу. В умовах воєнного стану студенти та учні стикаються з постійним стресом, тривогою та невизначеністю, що негативно впливає на їхню здатність концентруватися, сприймати нову інформацію та підтримувати регулярність навчання. Асинхронне навчання у цьому випадку може виступати не лише як освітній інструмент, а й як механізм адаптації: можливість обирати власний темп навчання, повторювати матеріал необмежену кількість разів і структурувати час відповідно до особистих потреб дозволяє знизити психоемоційне навантаження.

Ще одним важливим аспектом є соціальна інтеграція та формування комунікативних навичок. Хоча асинхронна форма забезпечує гнучкість, вона обмежує живу взаємодію між студентами та викладачем, що може призводити до відчуття ізоляції.

Дослідження останніх років показують, що для компенсації цього недоліку ефективно впроваджувати додаткові синхронні сесії, онлайн-форуми або групові проекти, які дозволяють учасникам спілкуватися та обмінюватися досвідом, навіть у дистанційних умовах. Такі інтегративні моделі навчання сприяють підтримці мотивації та соціальної взаємодії, що є критично важливим у період воєнного стану.

Важливо також відзначити технологічний та ресурсний аспект. У регіонах, постраждалих від бойових дій, можуть спостерігатися обмеження в доступі до стабільного Інтернету, електроенергії та сучасних пристроїв. Це створює додаткові бар'єри для ефективного асинхронного навчання. Одним із рішень, які пропонують сучасні дослідники, є використання «легких» платформ з низькими вимогами до трафіку та можливістю офлайн-доступу до навчальних матеріалів, що дозволяє підтримувати процес навчання навіть у складних умовах [3, с. 112].

Ще один перспективний напрямок – індивідуалізація та адаптивність навчальних програм. Асинхронне навчання надає унікальні можливості для адаптації контенту під різні рівні підготовки студентів та їхні особисті потреби. Наприклад, за допомогою систем управління навчанням (LMS) можна автоматично формувати персоналізовані траєкторії, пропонувати додаткові вправи для слабких місць і розширені матеріали для більш підготовлених учнів. Це особливо важливо для воєнного часу, коли традиційні форми навчання часто порушуються, а студенти мають різний рівень доступності до ресурсів.

Не менш важливим є інтеркультурний та мовний аспект. Під час воєнних конфліктів зростає потреба у знанні іноземних мов як засобу міжнародної комунікації, доступу до інформації та співпраці з закордонними партнерами. Асинхронне навчання дозволяє інтегрувати автентичні мультимедійні матеріали (відео, подкасти, статті) різними мовами, що сприяє формуванню мовної компетентності у реальному контексті. Крім того, учні можуть ознайомлюватися з культурними особливостями інших країн, що підтримує міжкультурну компетентність та глобальну свідомість.

Також слід звернути увагу на роль навчальної аналітики та контролю прогресу. Сучасні платформи асинхронного навчання дозволяють відстежувати активність студентів, їхній прогрес, успішність виконання завдань та виявляти проблемні зони. Це надає викладачам можливість оперативно коригувати освітній процес, навіть коли прямий контакт обмежений. Такий підхід підвищує ефективність навчання та дозволяє адаптувати методику до реальних потреб учнів у нестабільних умовах.

На завершення варто відзначити потенціал розвитку цифрової грамотності. Асинхронне навчання стимулює здобувачів освіти до активного освоєння

цифрових інструментів, формує навички самостійного пошуку інформації, критичного мислення та управління часом. Ці компетенції є не лише освітніми, а й життєво необхідними під час війни, коли швидка адаптація до змін і вміння використовувати технології для навчання та комунікації стають критично важливими.

Таким чином, нові аспекти, не розглянуті раніше, охоплюють: психологічну підтримку, соціальну інтеграцію, технологічні обмеження, індивідуалізацію, міжкультурний розвиток, аналітику навчання та цифрову грамотність. Всі ці фактори підкреслюють, що асинхронне навчання в умовах воєнного стану є не просто альтернативною формою освіти, а комплексною системою, яка забезпечує стійкість, гнучкість та адаптивність освітнього процесу в критичних ситуаціях.

Висновки. Проведений аналіз показує, що асинхронне навчання іноземних мов в умовах воєнного стану є важливим і ефективним інструментом забезпечення безперервності освітнього процесу, адаптації освітнього середовища до кризових обставин та розвитку мовної компетентності студентів. Одним із ключових висновків є те, що гнучкість і автономність асинхронного формату навчання дозволяють студентам продовжувати навчання у власному темпі, зберігаючи доступ до навчальних матеріалів незалежно від часу та місця, що особливо актуально під час повітряних тривог, евакуацій або перебоїв у електропостачанні та інтернет-з'єднанні.

Дослідження останніх наукових робіт (Шуляк та Остапчук, 2024; Корніцька та колеги, 2023; Колісниченко, 2023) підтверджують, що асинхронне навчання забезпечує стабільність освітнього процесу та сприяє підтримці мотивації студентів навіть за складних соціально-психологічних умов. Водночас вони вказують на наявність низки обмежень, серед яких ключовими є недостатня інтерактивність, обмежені можливості для розвитку усного мовлення та комунікативних навичок, а також складнощі з організацією самостійної роботи, що потребує високого рівня самодисципліни та внутрішньої мотивації студентів.

Особливу увагу слід приділити психологічним аспектам, оскільки воєнний стан створює високий рівень тривожності та стресу, що може негативно впливати на здатність студентів до концентрації та засвоєння матеріалу. Асинхронне навчання, завдяки можливості планування індивідуального графіка та контролю темпу навчання, виступає важливим інструментом психологічної підтримки, допомагаючи знизити рівень стресу, зберегти зв'язок із освітнім середовищем та забезпечити відчуття стабільності.

Крім педагогічних та психологічних аспектів, дослідження підкреслює важливість соціально-культурного контексту. Вивчення іноземних мов

у воєнний час сприяє міжнародній інтеграції, розширенню комунікативних горизонтів студентів та підтримує їхню культурну та професійну ідентичність. Асинхронне навчання стає засобом не лише академічного розвитку, а й соціальної адаптації та збереження зв'язку зі світовим освітнім та культурним простором.

Стратегічно-планувальний аспект вказує на необхідність створення гнучких навчальних планів та резервних механізмів організації освітнього процесу, що дозволяє підтримувати стабільність навчання навіть у випадку непередбачуваних кризових обставин. Важливим є поєднання асинхронних форматів із синхронними елементами, такими як онлайн-консультації та вебінари, що забезпечує баланс між автономністю студентів та живим педагогічним впливом.

Інноваційно-технологічний аспект полягає у використанні сучасних цифрових платформ та інструментів, які дозволяють персоналізувати навчання, забезпечувати інтерактивність, автоматизоване оцінювання та відстеження прогресу студентів. Це значно підвищує ефективність засвоєння матеріалу та створює можливість адаптувати освітній процес до індивідуальних потреб кожного здобувача освіти.

Додатково слід відзначити економічний та ресурсний аспекти асинхронного навчання. Воно дозволяє значно скоротити витрати на організацію навчального процесу, оптимізувати використання цифрових ресурсів та забезпечити їх багаторазове використання, що є важливим у умовах обмеженого фінансування та нестабільних умов воєнного часу.

Критично важливою залишається міждисциплінарність підходу до асинхронного навчання, яка інтегрує педагогічні, психологічні, соціологічні та технологічні методики. Такий комплексний підхід дозволяє формувати не лише мовну компетентність, а й навички критичного мислення, самостійності, самоорганізації та здатності до адаптації у кризових умовах.

Отже, асинхронне навчання іноземних мов у воєнний час виступає багатофункціональним інструментом, що забезпечує безперервність освіти, підтримку психологічної стабільності студентів, розвиток автономності та комунікативних

компетентностей, а також інтеграцію соціально-культурних, технологічних і стратегічних аспектів освітнього процесу. Ефективність такого підходу залежить від правильного поєднання методик, використання сучасних цифрових технологій, організації системи підтримки студентів і гнучкого планування навчального процесу.

Науково обґрунтовані висновки свідчать, що асинхронне навчання може стати не лише тимчасовим рішенням під час кризових обставин, а й основою для подальших реформ української освіти, створюючи умови для більш гнучкого, автономного та стійкого освітнього середовища, здатного адаптуватися до будь-яких екстремальних ситуацій. З огляду на зазначене, впровадження асинхронного навчання має відбуватися комплексно, із врахуванням педагогічних, психологічних, технологічних, соціальних та економічних факторів, що дозволить забезпечити високу якість освіти, збереження мотивації студентів та підвищення ефективності навчального процесу в умовах воєнного стану.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Артюхов А., Симахова А., Артюхова Н., Боярунець М., Віт Б. Інформаційна підтримка електронного навчання: українські виклики та кейси під час війни. *Журнал сучасної науки*. 2023. Т. 5, № 4. С. 343–347.
2. Голярдик Н. А. Професійні компетентності майбутніх учителів іноземних мов: формування в умовах воєнного стану. *Безпечне освітнє середовище: зб. матеріалів конф.* Київ: НУЦЗУ, 2024. С. 45–50.
3. Корніцька І. І., Колісниченко О. В. Використання цифрових платформ у викладанні іноземних мов в умовах воєнного стану. *Сучасні інформаційні технології в освіті і науці: зб. матеріалів конф.* Умань: Уманський держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини, 2023. С. 112–118.
4. Шуляк В. В., Остапчук О. В. Педагогічні аспекти асинхронного навчання іноземних мов в умовах воєнного стану. *Педагогічна академія: наук. зап.* Умань: Уманський держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини, 2024. С. 78–85.
5. Яновський А. О., Рубанська О. Я., Бойко О. П. Мотивація здобувачів освіти до навчання під час дистанційної освіти в закладах фахової передвищої освіти в умовах війни. *Інформатика, інформаційні системи та технології: зб. тез конф.* Одеса: Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського, 2024. С. 9–13.

Дата першого надходження рукопису до видання: 12.09.2025
Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 27.10.2025
Дата публікації: 20.11.2025